




TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın Cumhurbaşkanı **Yardımcısı Cevdet YILMAZ** tarafından Anayasa'nın 98'inci, İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. **28.06.2024**


Gülderen VARLI

Van Milletvekili

29 Haziran 1925'te Şeyh Said ve 46 arkadaşı Diyarbakır Dağkapı Meydanı'nda idam edilmişlerdir.

99 yıl önce idam edilen Şeyh Said ve 46 arkadaşının mezar yerleri ailelerin yaptığı tüm başvurulara rağmen hala bilinmemekte ve yetkili merciler tarafından açıklanmamaktadır. Kürt halkı için önemli bir yeri ve değeri olan Şeyh Said' idamının üzerinden 99 yıl geçmesine rağmen, mezar yeri hala bilinmemektedir. Bu nedenle ailesi ile birlikte Kürt halkı tarafından mezar yerinin açıklanması talebi hala güncelliğini korumaktadır. İslam'a, uluslararası sözleşmelere ve vicdani tüm değerlere aykırı olan mezar yerlerinin açıklanmaması; "Cenevre Ek 1 Protokolünde 'kayıp ve ölü kişiler' kısmında söz konusu ölen kişilerin ve bu kişilerin cenazelerine saygı gösterilmesi, bu tür kişiler için ayrılan mezarlık alanlarına saygı gösterilmesi, kişisel eşyalarının yakın akrabalarının isteği üzerine iade edilmesinin kolaylaştırılması ve verilmesi gerektiği" belirtilmektedir.

Şeyh Said'in mezar yerinin açıklanmaması, çağdaş hukuk normları ile birlikte İslam hukukuna da aykırıdır. Özellikle bütün inançlarda İnsan olması itibarı ile ölüye saygı esastır ve her ne şekilde olursa olsun ölen insanın cesedi dokunulmazdır. Ölenin arkasından dini vecibeleri yerine getirilmesi de dini bir emirdir. Bunun engellenmesi söz konusu olamaz, denilmektedir. Bunun yanında evrensel hukuki değerler de ölen kişilerin mezar yerlerine saygı gösterilmesi ve kişisel eşyalarının yakın akrabalarına iade edilmesi gerektiğini belirtmektedir.

Bu bağlamda;

1. Şeyh Said ve arkadaşlarının mezar yerleri nerededir?
2. Ailelerin başvurularına rağmen Şeyh Said ve arkadaşlarının mezar yerlerinin açıklanmamasının gerekçesi nedir?

3. Şeyh Said ve arkadaşlarının idam kararını veren İstiklal Mahkemeleri tutanaklarının erişime kapalı olmasının gerekçesi nedir? Bu konu hakkında meclise verilen önergelere cevap verilmemesinin gerekçesi nedir?
4. Cumhuriyet tarihi süresi boyunca, Türkiye de idam edilen, kaybettirilen kişilerin mezar yerlerinin açıklanmaması bir devlet politikası mıdır?
5. 100 yıldır Türkiye de kayıplarının mezarını isteyen ailelerin taleplerini görmezden gelen politikaların gerekçesi nedir?
6. İktidar tarafından ulusal ve uluslararası sözleşmelere rağmen Türkiye de kaybedilerek ölen kişilerin ailelerine mezar yerlerinin açıklanmaması ile hedeflenen nedir?